

Oblíbenými chybotisky jsou známky USA nebo bývalých britských kolonií tištěné dvoubarevně, přičemž střední obraz je vytištěn proti orámování „vzhůru nohama“ (otočený o 180°). Chybotisky jsou také všechny přetisky umístěné na známkách v převrácené poloze.

Vedle těchto chybotisků, vzniklých v průběhu tisku známek, existují také **omyly** na známkách, které vznikly už při přípravě návrhu. Hledání omylů na známkách je mezi filatelisty poměrně oblíbenou zábavou.

Za omyl autora jsou někdy považovány už první československé známky s pohledem na Hradčany, za kterými vychází slunce svobody. Kdo bere obraz těchto známek nikoli jako symbol, ale jako realistický, správně poukazuje na to, že na tomto místě slunce nikdy nevychází.

Známým chybotiskem je známka hodnoty 80 h z emise Lovná zvěř z roku 1966. Správný latinský název zajíce polního *Lepus europaeus* je jen na známkách v 5. a 10. sloupci archu. Na ostatních je chybný text *Lepus europaens*.

Ze zahraničních omylů jsou známým příkladem dvě známky NDR, vydané ke 100. výročí úmrtí hudebního skladatele Roberta Schumanna, které mají v pozadí za portrétem notový záznam skladby od Franze Schuberta. Na chybu se přišlo až po vydání, chybné známky byly staženy z prodeje a později prohlášeny za neplatné. Po čase byly vydány znovu tentokrát už se správným notových záznamem v pozadí.

Podobné záměny ve známkových obrazech, „překlepy“ v textech nebo třeba nesprávně vyobrazené státní vlajky nejsou, bohužel (nebo pro sběratele bohudík), na známkách nijak vzácné.

Chybotisk jako součást spojených typů na známce se zajícem.

Novotisky a příležitostné tisky

UŽ V ROCE 1866 došlo k tomu, že byly pro reprezentační účely vytištěny z původních desek znovu první rakouské známky. Takovým dodatečným tiskům známek pro nepoštovní použití říkáme **novotisky**. Od 70. let 19. století byly novotisky starších, již neplatných výplatních a novinových známek vyráběny v Rakousku pro filatelistickou veřejnost a byly dokonce prodávány na poštách. Novotisky pro různé účely (reprezentační, filatelistické) pořídila řada pošt.

Novotisk známky 5 h Hradčany.

Faksimile německého aršíku z roku 1949 pořídila v roce 1980 jako dárek pro své zákazníky firma Hermann E. Sieger (na zadní straně je vysvětlující text).

Novotisk

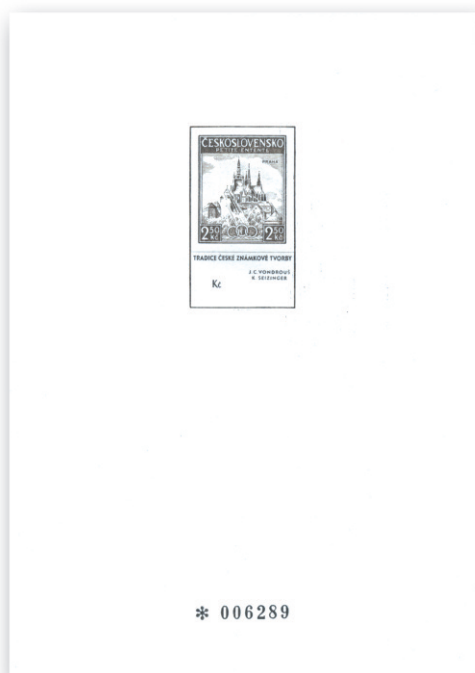
je otisk původní tiskové formy známek (obvykle již neplatných) většinou pro účely reprezentační nebo propagační. Od původních známek se novotisky liší většinou jen nepatrně.

Nemají výplatní schopnost.

V Československu byl v roce 1948 pořízen z původní tiskové desky novotisk výplatní známky Hradčany v hodnotě 5 h. Šlo o suvenýr připomínající 30 let československých známek.

Od novotisků se liší tzv. **faksimile**, dodatečně zhotovené napodobeniny starších známek tištěné z nově pořízených tiskových desek. V detailech se tyto tisky od původních známek zpravidla liší a sběratelé je řadí mezi suvenýry.

Novotisky připomínají také **příležitostné tisky**. Jde zpravidla o lístek silnějšího papíru, na něm je jedno- či vícebarevný otisk z původní rytiny známky (někdy s přeškrtnutou nominální hodnotou). Oficiálně vydané příležitostné tisky u nás bývají přílohou některých filate-

Ukázka příležitostného tisku - tzv. černotisku.

Náš nejvzácnější výsadní tisk a jedna z největších rarit s podpisem Klementa Gottwalda.

případě je třeba upravena kresba známky tak, aby budila dojem vzácnějšího typu, je paděláno zoubkování (z nezoubkované známky je udělána známka se vzácným zoubkováním) nebo naopak z běžné zoubkované známky vznikne odstřižením zoubků vzácná známka nezoubkovaná, ze

Vejprtské padělky známek ke škodě pošty hodnot 100, 200 a 300 h Hradčany.

listických publikací, ročníkových alb poštovních známek prodávaných poštou, jako členskou premií je dostávají členové Svazu českých filatelistů a Klubu Filatelie nebo jsou pořizovány k některým výstavám v Poštovním muzeu. Podle černé barvy, kterou byly tyto tisky zprvu tištěny, je filatelisté ze zvyku často nazývají „černotisky“.

Podobný charakter mají tzv. **výsadní tisky**, které byly v Československu v letech 1949 a 1970 - 1986 pořizovány pro reprezentační účely a byly rozesílány tuzemským i zahraničním představitelům. V některých případech byly podepisovány vysokými funkcionáři příslušného ministerstva, v jehož kompetenci bylo vydávání poštovních známek.

Padělky a boj proti nim

I VE FILATELII, bohužel, platí staré české přísloví, že není všechno zlato, co se třpytí. Jinými slovy – ne všechny známky, zejména vzácnější a dražší, se kterými se setkáme, jsou vždycky pravé. Totéž platí pochopitelně i o poštovních celinách a dalším filatelistickém materiálu.

Padělky zásadně dělíme podle toho, koho mají poškozovat.

Padělky ke škodě pošty se prý poprvé objevily ve Francii už prakticky současně s vydáním prvních známek. Cílem padělatelů je připravit poštu o peníze, které by utržila za prodej pravých známek.

„Klasikou“ jsou padělky prvních československých známek Hradčany hodnot 100 h, 200 h a 300 h, kterými byly vypláceny průvodky balíkových zásilek podávaných v pohraničním městě Vejprty. Protože se nepoužívaly na listovních zásilkách, ale pouze na průvodkách, přišlo se na ně až po delším čase, když pošta uložené průvodky skartovala a výstřižky se známkami prodala filatelistům. Díky tomuto časovému odstupu se už padělatele ani jeho spolupracovníky (distributory padělků) nepodařilo odhalit.

Padělky ke škodě pošty existují i dnes. Padělány byly také některé běžné české výplatní známky a poštovní dopisnice. Poštovně použité padělky ke škodě pošty jsou častým předmětem sběratelského zájmu a některé z nich dosahují i vysokých cen.

Druhou skupinu tvoří **padělky ke škodě sběratelů**. S trochou nadsázky se dá říci, že brzy poté, co se o známky začali zajímat filatelisté, se našli jedinci, kteří pro ně začali vyrábět padělky hodnotnějších a obtížněji dostupných známek. Někteří známí padělatelé doslova zaplavovali filatelistický trh padělky ve velkém.

Padělky mohou být **celkové** (padělaná je celá známka nebo celistvost), nebo **částečné**. V tomto

Padělek

je předmět filatelistického zájmu, který není originál. Je vydáván původcem za originál s cílem jiného poškodit nebo získat neoprávněný prospěch. Padělek může být úplný nebo částečný. Rozlišujeme padělky ke škodě pošty, padělky ke škodě sběratelů a padělky k účelům propagandy.